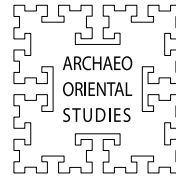

UNIwersytet
Warszawski

ARCHAEO-ORIENTAL STUDIES
RESEARCH GROUP
UNIVERSITY OF WARSAW • EXCELLENCE INITIATIVE

SEMINARIUM ARCHEOORIENTALISTYCZNE
24 PAŹDZIERNIKA 2022

dr Magdalena Pinker (Wydział Orientalistyczny UW)
i dr Mariusz Drzewiecki (Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej UW)

Symbolika bram Kairu
Abstrakt wykładu

Celem wystąpienia jest prezentacja wyników pierwszego roku badań prowadzonych w ramach Archeoorientalistyki w projekcie „Symbolika bram Kairu”. Projekt łączył metodologie badań orientalistycznych z metodami i teoriami wykorzystywanymi w archeologii. Analiza architektoniczno-archeologiczna stała się punktem wyjścia do rozważań nad pierwotnym znaczeniem głównych bram (Bāb al-Naṣr, Bāb al-Futūḥ i Bāb Zuwayla). Kwerenda bibliotek kairskich pozwoliła natomiast na analizę źródeł pisanych oraz na próbę odczytania ukrytych znaczeń przypisywanych tego typu budowiom przez średniowiecznych Arabów, szczególnie w ismailickiej myśli ezoterycznej.

Bramy Kairu uważane są za jedne z najwspanialszych przykładów muzułmańskiej architektury obronnej. Zostały wzniesione pod koniec XI w. na rozkaz Badra al-Ġamālīego, wezyra ismailickiej dynastii Fatymidów. Badając pierwotne znaczenie trzech bram, przeprowadzono wieloaspektową analizę znaczenia słowa bāb (brama), badania narracji prowadzonych przez średniowiecznych arabskich kronikarzy oraz systematyczną obserwację pozostałości materialnych z perspektywy archeologicznej. Opozycja między bāṭin i zāhir (jawnym i ukrytym), kluczowa w ideologii ismailickiej, może dotyczyć również zabytków architektonicznych. Mimo że funkcja obronna bram zdaje się być najważniejsza, inskrypcje, dekoracje oraz kontekst ich powstania wskazuje, że jest to jedynie element kulturowej biografii bram, których znaczenie symboliczne jest bardziej złożone.